

پشت‌بوم

ممیزی یک کلمه و گلابه روحانی

حسین عبدالهاشم‌پور

● وقتی کمال تبریزی در کاخ جشنواره فیلم، از یک کلمه و یک جمله سانسورشده در فیلم تازه‌اش، «طعم‌شیرین خیال»، رونمایی کرد، یاد گلابه صریح رئیس‌جمهور در سال گذشته افتادم که اتفاقاً درست در چنین روزهایی مطرح شد. نخستین کلمه ممیزی‌شده فیلم تبریزی، «هستای» بود؛ دانشجو از استادش می‌پرسد: «انرژی هسته‌ای چطور؟» و استاد با استنادات علمی توضیح می‌دهد که در مقایسه با انرژی‌های طبیعی مانند آب، باد و خورشید چنین انرژی‌ای کارآمد یا مقرون به‌صرفه نیست و… اما به گفته تبریزی او را مجبور کرده‌اند کلمه «هستای» را حذف و به‌جایش «شیمیایی» بگذارند! همان‌وقت یاد گلابه جدی رئیس‌جمهور افتادم که ۲۵ بهمن ۹۲ در جمع دانشگاهیان گفت: «من یک کله مطرح می‌کنم: چرا اساتید خاموش هستند؟ از چه می‌ترسیم؟ چرا وقتی یک کار بزرگ بین‌المللی انجام می‌شود، نمی‌آیید حرف بزنید و صحبت کنید و خصوصی برای رئیس‌جمهور نامه می‌نویسید؟ همین توافق زُنو، چرا فقط یک عده معدود که از جای معدودی تغذیه می‌شوند، صحبت می‌کنند؟ البته نمی‌گوییم آنها حرف زنند ولی فقط چرا آنها صحبت می‌کنند؟ چرا فقط یک عده کم‌سواد صحبت کنند و اساتید، دانشمندان و بزرگان دانشگاه‌ما خصوصی حرف بزنند؟ چرا آنها به میدان نمی‌آیند؟…» نمی‌دانم داستان ممیزی کلمه «هستای» در فیلم کارگردانی صاحب‌نام که مصداق به‌صحنه‌آمدن است به گوش آقای روحانی رسیده است یا خیر؛ اما تلاش فردی تبریزی برای زدودن این ممیزی عجیب، تحسین‌برانگیز بود زیرا او در هنگام نمایش فیلم در نقطه ممیزی، کلمه صحیح را در سالن سینما فریاد می‌زد. لابد می‌دانید دومین عبارت حذف‌شده فیلم محیط‌زیستی تبریزی جمله معروف «زندانی سیاسی نداریم» بود که باید صحنه مزبور و اتمسفر فیلم را ببینید، آن‌وقت شما هم اذعان می‌کنید میزان محترم ما چه وسواسی‌مو از ماست بیرون یا حتی به قول قدما ماست از موی بیرون می‌کشد.

زیر آسمان فیر وزم‌ای

اجرای موسیقی ایران در مجارستان

● **شرق**: صدای موسیقی ایرانی در مجارستان طنین‌انداز شد. گروه موسیقی «کوک» با اجرای قطعه‌ای در دستگاه سه‌گاه و اصفهان، مجارها را با موسیقی ایرانی آشنا کرد. گروه موسیقی کوک متشکل از علی صفحی، نوازنده تار و سه‌تار؛ زمان خیری، نوازنده نی؛ سعید جلالیان نوازنده تنبک و منوچهر فیروزی خواننده از ۲۴تا۳۰ بهمن در شهرهای تچ و بوداپست مجارستان به اجرای موسیقی ایرانی پرداختند. فیروزی که به تازگی از مجارستان بازگشته است، در مورد جزئیات این برنامه به «شرق» گفت: «کنسرت اول ما در شهر تچ بود. این شهر، دانشجویی است و به همین دلیل دانشجویان ایرانی زیادی به استقبال برنامه آمدند و ما را تشویق کردند. اجراهای بعدی ما در شهر بوداپست برگزار شدند. جمعیت زیادی در موزه مردم‌شناسی این شهر برای تماشای کنسرت آمده بودند و ساز و آواز ایرانی برایشان جالب بود. نکته جالب این بود که حین اجرای موسیقی، سکوت در فضا حاکم شد و همه مشغول شنیدن آهنگ‌های ایرانی بودند. ارتباطی که آنها با موسیقی برقرار کردند، بی‌نظیر بود.» وی گفت بخش اول کنسرت در دستگاه سه‌گاه و بخش دوم در دستگاه همایون و آواز و تصنیف اصفهان اجرا شده است. فیروزی ادامه داد: «بعد از اتمام کنسرت، تعدادی از پژوهشگران و موسیقیدان‌های مجاری در مورد موسیقی ایران، سازها و آوازهای ما صحبت کردند. آنها اطلاعات خوبی در مورد موسیقی ما داشتند و جالب است که علاقه‌مند بودند در مورد اشعار حافظ، سعدی و مولانا که در موسیقی ما استفاده شده بود، بیشتر بدانند.»

اکران ویژه رستاخیز در سینما آزادی

● **شرق**: فیلم «رستاخیز»، ساخته احمدرضا درویش پنجم‌اسفند در قالب بخش اکران ویژه نهمین جشنواره فیلم کوتاه دینی «رویش» در پردیس سینمایی آزادی به نمایش درمی‌آید. داستان این فیلم که قرار است روز سه‌شنبه پنجم‌اسفند ساعت ۲۲ در سالن اصلی پردیس سینما آزادی اکران شود، درباره واقعه عاشورا است که با همراهی بکیر، فرزند حرس یزید ریاحی به قیام‌امام‌حسین(ع) و متن حوادث و واقعه عاشورا می‌پردازد. این فیلم مقطع زمانی مرگ معاویه تا قیام امام سوم شیعیان را به تصویر می‌کشد. در این فیلم بازیگرانی چون پوریا پورسرخ، حسن پوششیریازی، فرهاد قائمیان، ارش آصفی، بابک حمیدیان، بهادر زمانی، انوشیروان ارجمند، سعید علپور، علی عباسی و… ایفای نقش کرده‌اند.

بهناز شیربانی: علیرضا نادری شش‌سال پیش نمایشی را روی صحنه برد که بی‌اغراق یکی از ماندگارترین و تأثیرگذارترین نمایش‌های کشورمان لقب گرفته است. نمایشی زنانه به روایت یک نویسنده و کارگردان مرد. نمایشی که بیشتر از ۱۳۵ مورد اصلاحیه گرفت. نمایشی زنانه روایتگر همسفرشدن ۱۲ازن در مسافرخانه‌ای روبه‌روی حرم امام رضا(ع) و ماجراهایی که در این همراهی به‌وجود می‌آید. این نمایش، اما سال‌۹۳ مجوز انتشار یافت و کتاب آن در مراسمی به دعوت علیرضا نادری و نشر بوتیمار در تالار مشاهیر تئاترشهر، جایی‌که سال‌ها پیش تالار شماره‌دو استوانه تئاتر ایران بود، برپا شد.

علیرضا نادری زودتر ازهمچاماناش به سالن کنفرانس تئاترشهر آمده بود و مثل همیشه عده‌ای از علاقه‌مندان آثارش به‌بهانه رونمایی از نمایشنامه «کوکوی کبوتران حرم» از شهرهای دور و نزدیک برای حضور در این مراسم آمده بودند، اما در کنار علاقه‌مندانی که برای رونمایی این کتاب آمده بودند، نادری در این مراسم تنها نبود و برخی از بازیگرانی که همان‌سال هم‌پای نادری، «کوکوی کبوتران حرم» را خاطره کردند، نیز حضور داشتند. زاله صامتی، نوشین حسن‌زاده، همیهی امن‌زاده، ناهید مسلمی، افسانه ماهیان، بهناز جعفری و شهره سلطانی که به‌تازگی از بستر بیماری برخاسته است و نادری گفت که خدا دوباره او را به تئاتر داده است، آمده بودند. در این مراسم البته پریسا مقتدی که حالا مدیریت تئاترشهر را در‌دست دارد، یکی دیگر از بازیگران کوکوی کبوتران حرم و میزبان این مراسم بود.

نادری هرچند بیشتر آمده بود تا بشنود، اما از داستان کوکوی کبوتران حرم گفت؛ داستانی که به گفته او بازتاب شرایط ناگوار ممیزی است: «این نمایشنامه به‌دلایلی توسط عده‌ای خوانده شد و

قبل از اینکه جشنواره رضوی راه‌اندازی شود به من پیشنهاد کردند در این جشنواره شرکت کنم و پاسخ من این بود که سال‌ها قبل به‌دلیل علاقه شخصی و فهمم، نمایشنامه‌ای نوشته‌ام و می‌تواند در این جشنواره شرکت کند. این نمایشنامه توسط عده‌ای خوانده شد. پاسخ آنها این بود که نمایشنامه بد نیست، اما مضمونش را نمی‌توانیم بپذیریم. همین اتفاق موجب ترس مدیر شورای نظارت شده بود.»

او ادامه داد: «برای اینکه اثبات کنم، این نمایشنامه چیزی نیست که آنها فکر می‌کنند، وقت تعدادی از خانم‌های محترم را گرفتم. چندین جلسه

نمایشنامه‌خوانی کردیم تا اثبات

کنیم «کوکوی کبوتران حرم»

چه چیزی نیست!»

اما این نمایشنامه‌خوانی هم نتوانست باعث شود تا نمایش مجوز بگیرد. درنهایت بیماری نادری پیش آمد و آن‌طور‌که گفت سکنه‌قلبی کمکش کرد روند اجرای این نمایش تسهیل شود؛ «این واقعه باعث شد

دوستان به من نگاه مهربان‌تری داشته باشند. وقتی نمایشنامه را خواندند تا صفحه ۱۳۵،۳۶ ایراد گرفتند و بعد طی صحبت‌هایی که با آقای پارسایی داشتم به این نکته اشاره کردم که با نگاهی که شما به نمایشنامه دارید، این نکات می‌تواند ایرادهای بزرگی باشد

اما من این‌طور نمی‌بینم و اجازه بدهید بار دیگر نمایشنامه خوانده شود. بعد از آن مشخص شد که

از مجموع ۱۳۶مورد اصلاحیه، ۱۳۵مورد اشتباه از سمت آنها بوده است و تنها یک‌مورد غلط از سمت

من بود.» نادری با اشاره به اینکه فرهاد مهندس‌پور

خودش چندین سال است از صحنه دور است و قرار بود درباره کوکوی کبوتران حرم و ارزش هنری و جایگاه این نمایشنامه صحبت کند گفت: «سال‌ها پیش فرهاد مهندس‌پور چیزی گفت که در خاطر من مانده است که «آیا می‌شود نمایش گالیله را در شرایط خود گالیله اجرا کرد؟» مگر این شرایط گالیله چیست؟ نمی‌شود. مگر اینکه ما آمادگی به‌جلورفتن را داشته باشیم. در بسیاری از مکان‌ها و جاهایی که من رفت‌وآمد می‌کنم، به نظر می‌رسد خورشید

سال‌هاست که طلوع نکرده است.»

فرهاد مهندس‌پور اما حرف‌هایش را با نمایش شروع کرد و درباره اینکه چه نمی‌خواهد بگوید: «در مورد چند موضوع نمی‌خواهم حرف بزنم. نمی‌خواهم بگویم که نمایشنامه «کوکوی کبوتران حرم» یکی از سیاسی‌ترین نمایشنامه‌هایی است که در فارسی نوشته شده و نمی‌خواهم بگویم یکی از مذهبی‌ترین نمایشنامه‌هایی است که به زبان فارسی نوشته شده است و به جرات می‌توانم بگویم بیش از چهاردهه منتظر بودیم که چنین نمایشنامه‌ای نوشته شود

بگویم بیش از چهاردهه منتظر بودیم که چنین نمایشنامه‌ای نوشته شود.»

او ادامه داد: «علیرضا نادری نمایشنامه دیگری به نام«پیچچه‌های پشت‌خط نبرد» دارد که می‌توان آن را با «کوکوی کبوتران حرم» مقایسه کرد. در آن نمایشنامه در یک موقعیت تاریخی سربازان و افسران گردان، پشت خط، مجالی پیدا کردند که کار اصلی‌شان را که جنگیدن است انجام ندهند و همدیگر را جراحی کردند. در«کوکو» نیز

نمایشنامه «کوکوی کبوتران حرم» رونمایی شد

کاش تمام نمی‌شد

عکس: بهر

این اتفاق افتاده است. این زن‌ها در طی یک‌سفر، امکانی پیدا کرده‌اند که یکدیگر را جراحی کنند و این جراحی به‌دقت و به شکل بی‌رحمانه‌ای اتفاق می‌افتد.»

مهندس‌پور که گفت دلم می‌خواست این نمایش تا ابد ادامه داشته باشد؛ گفت: «واقعیت ماجرا این است که به‌نظم نمایشنامه «کو کوی کبوتران حرم» تمام نشده و مثل یک حسرت در دل آدم باقی می‌ماند. دلم می‌خواست نمایشنامه تمام نشود و جایی نادری نمایشنامه را تمام می‌کند که اصلا متوجه نمی‌شویم. نادری موفق شده است در این نمایشنامه مفهومی از زمان را در نمایشنامه‌ای ایرانی بسازد که با آن غریب هستیم. زنان در غیبت مردان، زنانگی و زیست می‌کنند و در آن لحظه می‌بینیم چقدر پیر از مرد هستند.» مهندس‌پور به اینکه هم‌دوره و علیرضا نادری است افتخار کرد و گفت: «برای همه ما باعث افتخار است در دوره‌ای زندگی می‌کنیم که علیرضا نادری زندگی می‌کند و در آینده از تلاش‌ها و نمایشنامه‌های بی‌نظیر او صحبت زیادی خواهد شد.» نمایش بخشی از فیلم کوکوی کبوتران حرم که قرار است به‌زودی منتشر شود t یکی دیگر از قسمت‌های برنامه بود که پیش از آن نادری درباره صحبت‌هایی که از کارهایش شد تعریفی از علیرضا نادری داد: «نادری آدمی بود که همه‌کاری کرد ولی دروغ نگفت. زنگ بود ولی اصلا زنگی نکرد چون به اعتقاد من، ما در مورد آدمی، در قبل صحبت می‌کنیم. هرکسی آنچه را که در حال است، به گذشته وصل می‌کند. مشکلی نیست چون چیزی بوده که برای قبل بوده و گذشته ولی بعضی‌ها در گذشته‌اند.» او در نهایت از سیف‌الله صمدیان که فیلم را آماده کرده تشکر کرد. یادآوری خاطره‌های زنان کوکوی کبوتران حرم و امضای کتاب، شب کوکوی کبوتران حرم را به پایان برد.

چهره روز

پس از دریافت جایزه از «جیپور»

پرستویی جایزه‌اش را به تقوایی اهدا کرد

● پرویز پرستویی پس از دریافت جایزه بازیگری جشنواره «جیپور»، این جایزه را به پنج پیشکسوت بازیگری سینمای ایران و ناصر تقوایی تقدیم کرد. این بازیگر سینما، تئاتر و تلویزیون که برگزیده جشنواره فیلم «جیپور» هندوستان شده است، در یادداشتی که به درخواست ایسنا نوشته، آورده است: «امروز باخبر شدم برای بازی در دو فیلم «امروز» و «همان داریم» موفق به کسب جایزه بهترین بازیگر مرد جشنواره بین‌المللی فیلم «جیپور» هند شدم. نمی‌دانم چرا خیلی خوشحال نشدم، چون هیچ ذهنیتی از این جایزه ندارم و نمی‌دانم لوحه، تندیسه و یا هرچیز دیگری. ولی هرآنچه که هست تقدیم می‌کنم به پنج‌نفر سینما و تئاتر، عزت‌الله انتظامی، محمدعلی کشاورز، جمشید مشایخی، علی نصیریان، داوود رشیدی و بزرگمدر سینمای ایران ناصر تقوایی که صبر و استقامت را از او آموختم و در نهایت از همه عوامل دو فیلم نامبرده تشکر می‌کنم که نقش مهمی در دیده‌شدنم داشتند.» هفتمین جشنواره فیلم «جیپور»، یکی از معتبرترین جشنواره‌های بین‌المللی هند با معرفی برگزیدگان در بخش‌های گوناگون به پایان رسید و پرویز پرستویی برای نقش‌آفرینی در فیلم «امروز» به کارگردانی رضا میرکریمی و «همان داریم» ساخته محمدهدی عسگرپور موفق به کسب جایزه بهترین بازیگر مرد این رویداد سینمایی شد.

خبر

دریافت جایزه انجمن صدای آمریکا

«بردمن» همچنان می‌تازد

● جوایز اصلی انجمن صدای سینما به فیلم «بردمن» و «قهرمان بزرگ» اهدا شد. به گزارش مهر، در حالی که تنها یک‌هفته به برگزاری مراسم اسکار و معرفی برنده‌ها مانده است، میکس صدای «بردمن» و «قهرمان بزرگ» جوایز اصلی پنجاه‌ویکمین دوره انجمن صدای سینمای آمریکا (CAS) را دریافت کردند. «بردمن» برای یک فیلم زنده این جایزه را برد و «قهرمان بزرگ» هم برای بهترین صداگذاری انیمیشن این جایزه را برای دیسنی به ارمانگ آورد. «شرلوک» آخرین پیمان او، نیز در میان سربالاهای تلویزیونی و مینی‌سریال جایزه گرفت و «بازی تاج‌وتخت؛ پچه‌ها» هم برای سریال یک‌ساعته و «خانواده مدرن: استرالیا» جایزه بخش سریال نیم‌ساعته را دریافت کردند. «فوق‌فایتر؛ بزرگراه‌های صدایی: لس‌آنجلس» در بخش برنامه غیرداستانی تلویزیونی این جایزه را به خود اختصاص داد. انجمن صدای سینما به ریاست دیوید فینچر این جوایز را اهدا کرد. در این مراسم ریچارد لینکلتر، کارگردان «پسرپچگی» هم جایزه برترین فیلمساز این انجمن را دریافت کرد و دیوید مک‌میلان جایزه یک عمر دستاورد هنری را به خانه برد. خواهر لینکلتر و کریستوفر نولان از لینکلتر دعوت کردند تا روی صحنه بیایند و جایزه را به او اهدا کردند. نولان در این بخش لینکلتر را برای ساخت «پسرپچگی» تحسین کرد: «او این شهامت را داشت که کاری دشوار را عملی کند و اجازه داد تا درامی که در درونش می‌جوشید، به ساده‌ترین شکل خودش را نشان دهد و به همین دلیل من فکر می‌کنم «پسرپچگی» یک شاهکار است.» نامزدهای اسکار در بخش تدوین صدا «تک‌تیرانداز آمریکایی»، «مرد پرنده‌ای»، «هایت: نبرد پنج‌لشکر»، «بین‌ستاره‌ای» و «شکسته‌نشده» هستند و در بخش میکس صدا نیز «تک‌تیرانداز آمریکایی»، «مرد پرنده‌ای»، «بین‌ستاره‌ای»، «شکسته‌نشده» و «شریه شلاق» نامزد دریافت این جایزه شده‌اند.

دکلمه زاله علو

برای یک آلبوم موسیقی

● **شرق**: آلبوم «افسانه و افسون» با ملودی و خوانندگی مجتبی هرندی در بازار موسیقی منتشر شد. تنظیم قطعات این آلبوم توسط ایلیا مفرد انجام شده و زاله علو نیز شعرهایی از حافظ را در آن دکلمه کرده است. «افسانه و افسون»، «سودای عشق»، «آن کیست؟»، «راهی بزن»، «مه خورشیدکلاه»، «نگار من»، «بت» و «چون تو بیایی» قطعاتی هستند که در آلبوم گنجانده شده‌اند و همه شعرهایی برگرفته از دیوان حافظ هستند.